

PROMOVIRAN ČASOPIS ZA KNJIŽEVNOST I KULTURU „RIJEĆI“

Piše: Ivana Pirić

Treće festivalske noći predstavljen je prvi dvobroj časopisa za književnost i kulturu „Riječi“ koji izdaje Odjel za gospodarski razvitak, sport i kulturu u Vladi Brčko distrikta i UG AD HOC teatar. U fojaeu Doma kulture sinoć su brojnim gostima o časopisu govorili članovi redakcije: Predrag Nešović, Nikola Šimić Tonin, Žarko Milenić i prof. dr. Srdjan Vukadinović.

„Casopis RIJEĆI se pojавio 1972. godine u izdanju tadašnjeg Književnog kluba, a 2007. godine se pojавio časopis RIJEĆI, u izdanju sadašnjeg Književnog kluba, koji je kao takav doživeo deset godina izlaženja. Ovaj broj ima devetnaest celina, podijeljenih na 499 stranica. Zadnja stranica je namerno ostala prazna, kako bi poslužila za beleške. S obzirom da je ovaj časopis u direktnoj vezi sa Susretima pozorišta, došao sam do zaključka da ako sve u kulturi nestane u Brčkom, ove

imaju talent za umjetnost, a nemaju priliku ispoljiti ga, da se ne ustručavaju obratiti se redakciji, te dobiti svoj prostor ovdje.

„Želio sam da uvijek budem suradnik u nekim časopisima, te da imam prigodu da moja djela budu predstavljena. Suradnja je veoma bitna jer družiti se s drugim književnicima izmjenjujemo književna iskustva i dolazimo do novih saznanja. Iako sam prvi put ovdje, veoma sam zadovoljan suradnjom s redakcijom „Riječi“, te se nadam da ćemo je nastaviti, stvarajući prostor i starim i novim piscima.“

Iako su do početka Susreta trebala izaći dva broja časopisa, prof. dr. Srdjan Vukadinović istaknuo je da će drugi broj ipak izaći krajem godine, te da neće značajno odstupati od ranijih normi. „Unazad šest godina praktikovali smo da dio Festivala bude posvećen

dve stvari bi trebale ostati“, istaknuo je Nešović.

Žarko Milenić, naš istaknuti pisac i prevoditelj, posebno je istaknuo značaj pojedinih pisaca iz časopisa, poput Boba Dyhana, čije je pjesme pored Dejana D. Markovića ili Zorana Paunovića i sam prevodio, objavivši jednu upravo u ovom broju „Riječi“. Također se osvrnuo na nigerijskog pisca Chinua Achebea, čija se djela objavljaju i izučavaju na sveučilištima diljem svijeta.

Pored objavljenih naslova (pripovijetka *Pripovjedač*), Nikola Šimić Tonin svojim fotografijama dočarao je svaku cjelinu u časopisu. Na promociji je kazao da svoj doprinos u časopisu vidi kao jednu poveznicu između dvije države, BiH i Hrvatske, odnosno gradova: Brčkog, Rijeke i Zadra, gdje redovito objavljuje svoja djela. On je ukazao na promociju domaćih autora, ali svih onih koji

predstavljanju brojeva časopisa „Riječi“, koji jedno uz drugo idu u kontinuitetu. Kao što je Festival unazad deset godina postao regionalni, tako su autori časopisa baštinali lokalnu i regionalnu književnost i kulturu“, istanuo je prof. Vukadinović, pojašnjavajući da su dosadašnji standardi uvijek davali prostora drami i teatru, te različitim književnim žanrovima, do proze, poezije, kritike, do prikaza i eseja.

Osim Boba Dyhana i Chinua Achebea, u časopisu su objavljene još neke od cjelina o pisanoj riječi i teatru: Pjer Burdije, Herbert Rid, Nikola Mirković, Drama, Teatar, Brčanski pisci (Nura Suljkanović, Amira Nimer, Barbara Novaković, Indira Jašarević Čandić, Ismeta Mujačić, Selman Edi Kaloper), Aforizmi, IN MEMORIAM (Neda Čajević i dr.), Prikazi...

IRONIJSKI DISKURS

Piše: Nikola Šimić Tonin

Ovaj komad selektor XXXIV. kazališnih susreta Bašović ocjenjuje ovako: „*Mirna Bosna* tematizira vrijednosti jednog društva i jednog grada. Naime, u nedostatku uzora, kao jednog pola, ova predstava se bavi tabuom kao drugim polom vrijednosti“. Život sa dna života, ironijski diskurs kroz tešku ekonomsku situaciju likova. Uporište kazališnoga komada u stvarnosti. Naši ljudi, ljudi tu oko nas, ljudi koje srećemo svakodnevno, okrećemo glavu od njih, a oni traže mrvu srca, ruku pomoći koja će ih negdje povesti iz beznađa koje žive. Njihovoj borbi da iz gliba života na granici siromaštva i svakodnevne kupus kalje, izađu na svjetlo i na čist zrak blagostanja.

Izmučeni siromaštvom, na rubu gladi i u uvjerenju da im nitko sa strane neće pomoći, oni odlučuju iskoristiti svoju društvenu nevidljivost za bavljenje unosnim poslom trgovine narkoticima. S Rizom kao vodom, penzionerkama Šapkom i Aleksandrom kao pomoćnicama, te s retardiranim Bokijem kao pokrićem za njihov biznis, njih četvero spremni su uraditi sve što treba kako bi jednom zauvijek pobegli od bijede. U Bosni nije lako voditi ni pošten posao, a kamoli kriminalnu radnju. Sestre staju uz njega da ga potaknu kad se napokon pokrenuo, odvojio od kreveta i stavio pred sebe kakav-takov cilj, postao nešto. Maštaju o potezima koji bi ih preko noći podigli sa dna među zvijezde.

Briljantan tekst mladoga umjetnika vođen rukom neupitne nadarenosti s poentiranjem na kraju, kraj je zatvoren tako da je ostavljen otvorenim, da ga svatko ponaosob domisli.

Muški obojene uloge. Brižne sestre oru život. Pogubljena braća, jedan od njih s tjelesnom i mentalnom manom. Lakše je igrati govornu manu nego fizičku a da se ne sklizne u karikaturu. Svaka od ostvarenih uloga studija je življenoga lika, dramskih karaktera, 24 sata u materijalu predstave, savladavanje osnovnih značajki dramskih karaktera, njihova psihološka, sociološka i dramaturška obrada te njihov razvoj u dramskoj strukturi koji su dali nevjerljatnu lakoću kazališne igre, svojim vidljivim ponašanjem i postupcima, u govoru i međusobnom razgovoru, ispoljavaju sebe i svoj karakter, svoje težnje i raspoloženja.

Drugim riječima, predstava „*Mirna Bosna*“ prikazuje ono što se ovih dana krije iza sintagme „najtvrdja Bosna“, direktno i bez ikakvih poređenja i drugih pjesničkih ukrasa. Obilje komike koje se pri tome isporučuje možda neće biti smiješno na onaj način, kakvim naši ljudi vole da se smiju i kad kontaju i kad ne kontaju fazon, ali će zato ovaj put ljubitelji slanih šala i smijeha kroz suze doći na svoje.

Redatelj Saša Peševski smatra da je predstava

ogledalo društva iz pozicije sistema, točnije njegove nefunkcionalnosti, gdje se posao ne može lako naći a plaća dovoljna tek za preživljavanje. Stoga podvlači podnaslov komada „Komedijski preživljavanje“, ocijenivši da upravo to predstavlja najobuhvatnije osjećanje koje preovladava u predstavi. Glumica Gordana Boban dodaje da rad na svakoj predstavi donese ono što želi da kao glumica pamti. Tekst je nazvala jako duhovitim i visprenim, nadajući se da će publika u komadu prepoznati našu tužnu stvarnost, ali ipak iz teatra izlaziti nasmijani.

Za Vanesu Gledo podnaslov je najvažniji, smatrajući da će glumci kroz igru doći do onoga što je srž autorove poruke. Tekst za nju ima stvaralačku energiju i snagu da pokrene i glumce i redatelja.

Direktor Kamernog teatra 55, Emir Hadžihafizbegović, naglašava da ovim komadom Kamerni nastavlja s misijom fokusiranja na mlade autore i domaći suvremenih teksta, koji nije u dovoljnoj mjeri zastupljen na bh. scenama. Nada se da će komad „*Mirna Bosna*“ postati novi hit tog teatra.

PRAVI GLUMAC UVIJEK NASTOJI NA NAJBOLJI NAČIN DA BRANI SVOJ LIK

Piše: Mario Ivkić

Simo Trebješanin, crnogorski glumac, rodom iz Nikšića, je do sada ostvario više zapaženih uloga u popularnim televizijskim serijama i filmovima, poput serije „Budva na pjeni od mora“ ili filma „Montevideo, bog te video“, gostovao je po četvrti put na kazališnom festivalu u Brčkom. Nastupio je i u popularnoj predstavi „Čuvati tvog poštenja“ koju je izvelo Gradsко pozorište Podgorica. Vrhunski je uprizorio lik dvoličnog direktora škole, za kojeg kaže da više ni sam nije siguran treba li ga smatrati pozitivnom ili negativnom osobom. Iskoristili smo prigodu boravka ovog glumca u našem gradu da porazgovaramo o glumištu u Crnoj Gori, ali i da prokomentiramo spomenuti autorski projekt redatelja Borisa Liješevića.

Kakav je položaj glumca u Crnoj Gori i dramska ponuda u toj državi?

Mi dosta radimo. I to je nešto što je dosta dobro. Dosta smo angažovani. I to je nešto što je dobro. Jedino što nije dobro to je što sve više imam osjećaj da kultura sveukupno nekako više i ne treba, na žalost. A ja mislim da su najbolji ambasadori jedne države njeni kulturni poslanici i sportisti. To su ljudi koji ulože svoj život u podizanje svijesti prvo sebe pa onda i svoga naroda. U Crnoj Gori ima mnogo dobrih glumaca i to je naša velika prednost. Imamo glumaca koji su strašno posvećeni i vole svoj posao. E sad, mi nismo Hollywood, a voljeli bi da jesmo. I to je taj položaj. Što se tiče statusa pozorišta, tu smo malo bolji u odnosu na Region. U tom nekom finansijskom pogledu. Ali Crna Gora je mala i mi nismo finansijski moćni da imamo svoju produkciju serija i filmova, a to je ono što bi nama trebalo. Nekako nas ljudi iz branše svi znaju i svi cijene, ali da bi došli do šire publike treba vam ipak neki film i TV serija. Tu kaskamo, ali možda se i to promijeni.

Često ste angažirani u produkcijama susjednih zemalja, Srbije, Hrvatske, BiH. To je zadnjih nekoliko godina postala stalna praksa, što je znak da se ponovo stvara zajedničko glumište Regiona kao u bivšoj nam zajedničkoj državi?

Uzmite kako hoćete, ali ne možemo mi jedni bez drugih. Naprsto takvi smo kakvi smo. Lično mislim da smo najbolji narodi na svijetu. To mislim na kompletan prostor bivše Jugoslavije. Osobeni smo, iskreni smo i znamo da živimo. Meni je fascinantno kada mi jedan moj prijatelj, koji je Austrijanac, kaže: ‘Ja vas ne razumijem. Vi svi hoćete da dodete da živite kod nas, a mi svi želimo da živimo kao vi’. Eto to je slika o nama.

U predstavi „Čuvati tvog poštenja“ se gura prst u oko ne samo crnogorskom narodu, nego svima nama na ovim balkanskim, korumpiranim i potkupljivim prostorima, gdje se čast, moral i poštenje prodaje za stotinu eura, a često i jeftinije?

Mi smo se odmah na početku ogradiili. Nije naš cilj

Simo Trebješanin, glumac

bio da nekoga direktno prozivamo i upiremo prst. Prosto smo rekli ljudima da živimo tako da niti koga osuđujemo, niti koga hvalimo. Prosto samo postavljamo pitanje a publika i svaki pojedinac neka se pronađe u tome. Imate široku lepezu likova i vjerovatno su se mnogi pronašli u nekom od tih likova. Predstava je nastala tako što smo svi mi, kada smo pričali i dogovarali se kako ćemo raditi, rekli šta će ko biti od likova. Kada je rečeno da ću ja biti direktor, onda sam razmišljao o liku tog direktora, kakav bi on trebao biti, pošten ili loš, ako se desi to i ono što će on da uradi i tako redom. I onda vidite da vremenom glumački mi počinjemo da branimo svoje likove na najbolji mogući način. A koliko je to pošteno, koliko je pošten moj lik, e to je na publici da procijeni... Vidjeli ste predstavu. To je priča naše svakodnevice. Ja imam jednu rečenicu u svome tekstu gdje kažem: ‘Šta bi mi bez naših sponzora, to su naši anđeli. Da nije njih ne bi imali daske na wc šoljama, škola ne bi bila okrećena 30 godina...’ Na žalost je to stvarnost! Ranije je to bio drugačiji sistem, drugačije uređenje, gdje je država o svemu tome brinula, a danas smo svi prosto nekako... Ne znam! Mi smo svi u Regionu, po pitanju svega, ni na nebu ni na zemlji, i što je najgore uopšte ne vidim da neko želi to da promijeni, nego nas uhvatilo neki taj vrtlog i ajd sad...

Zanimljivo je da se među publikom u Brčkom koja je gledala ovu predstavu zbilja moglo naći poprilično osoba za koje se može smatrati da su slični likovima iz predstave. No ipak su iz dvorane svi izlazili nasmijani i vidno raspoloženi. Je li ikoga istinski dotakla tema ove predstave i uspjevamo li mi sebe nekada vidjeti u pravom svjetlu?

Komedija je moćan žanr. Ona može na jedan relaksiran način da postavi neka statusna pitanja i pruži neke velike odgovore, ali tek kada ljudi izlaze iz sale pa se onda malo zapitaju sami o sebi. I ja baš zbog toga volim komediju.

Ova predstava počiva na stvarnosti

Razgovarala: Danijela Regoje

Boris Lalić, pisac

Možemo reći da je predstava „Mirna Bosna“ priča o tome kako danas, u društvu u kojem živimo, pošten čovjek jedva da može preživjeti?

Inspiracija za komad „Mirna Bosna“ dolazi dobrom dijelom iz crne hronike iz novina, gdje svakodnevno možemo pročitati vijesti upravo o tim ljudima. Primjetno je da se dosta ljudi bavi nekom vrstom kriminala i meni je to bilo interesantno kao jedan fenomen koji sam mislio da može dobiti u umjetničkoj obradi skroz drugačiji izgled nego kako to izgleda u novinama. I to je bila moja inspiracija koja na stvarnosti počiva.

Vi ste odlučili da tu priču ispričate iz vizure četvoro ljudi, koji žive jedna sasvim običan život i koji koriste hendikep jednog od njih da se upuste u cijeli taj posao trgovine narkoticima. Zašto takav pristup?

Gledao sam da ova drama, iako ima jednu tako nesretnu temu, tako da kažem, da ona, ipak, bude komedija, da bude komična i zabavna, i zato sam iskoristio neke, tako da kažem, tipske karaktere koji su poznati danas svima nama kooji živimo u BiH, da bi preko njih približio svoje likove, da ne bi upravo izgledali kao kriminalci, nego da se upravo podvuče ta crta - da su to obični ljudi prije svega.

„Mirna Bosna“ se nalazi na granici između kriminala i poštenja, na granici između tragedije i komedije... Je li zbog toga i njen podnaslov - Komedija preživljavanja?

Pa taj podnaslov služi upravo tome da pobliže predstavi što predstava „Mirna Bosna“ predstavlja, a to su uprave te nelegalne ili polulegalne radnje, kojim se, nažalost, puno današnjeg bosanskohercegovačkog stanovništva bavi iz raznih razloga, koji su, da kažem, sistemske prirode.

A zašto „Mirna Bosna“, znamo za onu krilaticu a sad mirna Bosna?

Pa „Mirna Bosna“, kao Bosna u doba mira, pa je u dogovoru s rediteljem, Sašom Peševskim, izabran taj naslov. I možda smo se mi podsvesno referirali na to da je puno naše produkcije o ratu, pa mi sad donosimo

priču o Bosni u doba mira. Dakle, neka priča koja nije opterećena prošlošću nego prikazuje sadašnjost.

Borise, Vi, iako ste mlađi, relativno dugo se bavite pisanjem. Ovo je Vaša prva drama koja je imala svoje scensko uprizorenje, mada, koliko sam upoznata, Vi imate još nekih dramskih tekstova?

Pa tokom studija književnosti imao sam priliku da se bavim i dramskim tekstovima i tu sam se i zainteresirao za pisanje drama. Ovo jeste prva koja je izvedena, ali nije prva koja je napisana, ali te prethodne su dosta slabije i nisu bile toliko pogodne za uprizorenje tako da ih smatram, na neki način, i vježbom.

Kome ste prvo pokazali ovaj tekst? Ko Vam je dao podršku i taj vjetar u leđa da idete ka Kamernom teatru 55?

Prvo sam očekivao da bi moj tekst mogao biti popularan upravo iz razloga što prikazuje obične naše ljude, svakodnevne u situaciji koju će svi oni koji dodu gledati tu predstavu lako moći zamisliti. I u tome sam video nešto što ima potencijal da ima publiku. Tema mi je jako ineteresantna, jer i sam dolazim iz naselja gdje žive takvi ljudi i gdje se može vidjeti takvih slučajeva. Poznate su nam svima takve priče i bio mi je ineteresantan taj motiv. Najveći vjetar u leđa sam dobio od reditelja, Saše Peševskog, koji me zapravo i pozvao da se uključim, ali tome je jako doprinjelo to što sam ja već imao neko književno iskustvo, imao sam svoje knjige, i to me učinilo malo vidljivijim kao pisca i onda su se obratili ljudi pažnju na mene. Tu mislim prije svega na Emira Hadžihafizbegovića, direktora Kamernog teatra 55.

Predstava „Mirna Bosna“ bila je na mnogim gostovanjima, festivalima - zadnji u nizu su 26. „Dani Zorana Radmilovića“ u Zaječaru, sada ste ovdje na Susretima pozorišta BH u Brčkom koji dramskog pisca stavljaju u prvi plan, jer se na njemu izvode djela pisaca našeg govornog područja. Koliko Vama ta činjenica znači?

Velika je to čast za svakog pisca, a pogotovo za mladog. Meni je to zaista veliko priznanje, posebno ima li se u vidu da je ovo prvo uprizorenje mog dramskog teksta.

Vi ste prije svega poznati kao pisac proznih tekstova, no, hoćete li se nakon „Mirne Bosne“ više posvetiti dramskom stvaralaštvu?

Sigurno je da će nešto raditi na polju drame, već sam nešto i započeo, ali uzeću malo vremena, jer bih volio da sljedeća nadmaši ovu prethodnu. To mi je cilj, tako da neću to pod svaku cijenu pokazivati dok ne napravim nešto što mislim da će zaista vrijediti. Dakle, da se ostvari kao predstava, a pored toga pišem prozu, to je, ipak, moja prva ljubav u književnosti. Sve to ide jedno s drugim, tako da će biti i jedno i drugo.

BJEKSTVO OD BIJEDA I «MIRNA BOSNA»

Piše: Srdjan Vukadinović

Kada se do posla i angažmana može doći samo putem nepotističkih i klanovskih veza stvara se izraženo društvo bijede. U takvom društvenom ambijentu manjina, usko povezana, dolazi do zaposlenja i imetka, a ogromna većina živi u bijedi. Što se smanjuje broj neformalnih kanala promocije i napretka oličenih u nepotizmu i klanovstvu za svaki mogući angažman sve

sarajevskog Kamernog teatra 55 dvije porodice, potpuno neprimjetne po svojim dotadašnjim radnjama, odmeću u prostor i ambijent sumnjivih poslova, tako to rade i mnogi drugi. Primjetno ili neprimjetno. U tako polarizovanom društvu izgleda da je mirna svaka zemlja kao što je «mirna Bosna». Naravno da je to tačno ako se zažmiri na događaje, a oni koji su u sumnjivim poslovima i

je veći prostor i obuhvat bijede. U tom obuhvatu mnogo većeg dijela društva egzistiraju pojedinci koji su kreativni i koji imaju moć i mogućnost da se na bilo koji način angažuju ne bi li sebi obezbijedili bolji kvalitet života. Ako ne mogu da dođu do legalnih poslova, u arealu i društvu na koje su upućeni, mogućnost njihove kreacije je mnogo veća od onih koji se naslanjaju na nepotističke i klanovske kanale. Da nije veća njihova mogućnost u kreiranju neke svoje budućnosti onda bi oni koji se zaklinju na «pošten rad», a ostvaruju ga samo zbog bliskosti sa nekim i nečim uvijek pravili korak ispred i ne bi mnogi kao Rizo (Feda Štukan), Šapka (Vanesa Glodo), Aleksandra (Gordana Boban) i Boki (Davor Golubović) ušli u sumnjive poslove. Da se kreativnost i profesionalna etika onih zbog kojih pomenuta četvorka ulazi u trgovinu narkoticima uzdižu iznad, spriječili bi sve ono što je danas nus produkt tranzicijskog doba (kriminal, korupcija, nezakonitost). Ali, pošto to nije tako onda ni oni pripadnici društva čije su mogućnosti i sposobnosti nemjerljive u odnosu na one koji «parazitiraju» ne žele da su bez posla, da su siromašni i da su po materijalnom statusu potpuno marginalizovani.

Isto onako kako se u predstavi «Mirna Bosna»

angažmanima došli do pozicija ne žele da diraju neke koji «dilaju narkotike» i rade razne druge sumnjive poslove, jer ne žele da se, na istovjetan način, bilo ko bavi njihovim angažmanima. U letargiji nemiješanja i nediranja u svoj posao mirna je zemlja samo prividno. Bez obzira da li je u pitanju Bosna, ili to može biti i bilo koja druga zemlja ili pojam, a simulirani mir se obije o glavu kad tad. A tada mirnu zemlju može stvoriti jedino suočavanje se nečasnom savješću i prošlošću koje zahtijeva radikalni rez u ponašanju i djelovanju.

Predstava pokazuje nešto što svi vide oko sebe. Bavi se ona istinom. Ljudi u scenskim zbivanjima prepoznaju sebe. Jer, većina njih i živi tako kao junaci pisca Borisa Lalića i reditelja Saše Peševskog. To su oni ljudi koji su zanemareni. Oni su neki obični i mali ljudi koji žive neke svoje živote. Zapravo, se trude da žive neke obične živote.

Kamerni teatar je u zadnje vrijeme širom otvorio vrata generaciji mlađih dramskih umjetnika. Generaciji kojoj pripada i veći dio ekipe predstave «Mirna Bosna». To je važno ne samo za one koji pišu, režiraju ili igraju i koji dobijaju priliku da rade, već i za privlačenje mlade publike u teatar. Na taj način se i omogućava da mladi dramski umjetnici isprobaju svoje vještine koje su stekli

na visokim školama scenskih umjetnosti. Baš na toj kamernoj sceni koja je vrlo značajna.

Protagonisti predstave „Mirna Bosna“ pričaju storiju o ljudima koji prepoznaju sebe u komadu. Teatar ima neka ljekovita svojstva i nosi u sebi isto takva sredstva. Jer, ljudi u kazalište dođu da prepoznaju sebe, što je slučaj i sa ovom predstavom. Poslije toga im je lakše da žive jer vide da te probleme koje oni imaju, imaju i drugi ljudi. I onda se ne zatvaraju u sebe i ne pate sami sa sobom. Zato i komad Kamernog teatra 55 u svojoj dramskoj strukturi sadrži efikasna ljekovita sredstva. Posjetioci se puno smiju. Predstava je jako duhovita, iako je tragična. U njoj ljudi prepoznaju sebe. A to ih oslobada stega i sumnji koje nose u sebi. Sve je u sarajevskoj predstavi posloženo u smislu klasičnog teatra i njegove zadaće da društvo prikazuje samo sebe. A to znači da umjetnost bude ogledalo društva. I u tom smislu ova predstava je ogledalo društva iz pozicije sistema, odnosno nefunkcionalnosti sistema, odnosno društva u kojemu se posao ne može lako naći. U kojemu plata nije dovoljna da se preživi. I u kojem normalni, časni i pošteni ljudi moraju da se snalaze na sve moguće načine. U tom snalaženju se nalazi i tragedija, i komedija ove predstave. I praktično njen najbolji opis je podnaslov drame, a to je komedija preživljavanja.

Ako se daje prilika mladim autorima, a to sarajevski Kamerni teatar 55 zadnjih godina i radi, da se iskažu na pozornici, prije svega kao autori i reditelji komada, onda se samim tim i očekuje da ista bude hrabra i direktna, otvorena i bez ikakvih latentnih pojavnosti. Donoseći na scenu jednu pojavu koja je tabu tema u konkretnom zatvorenom i patrijarhalnom društvu, kao što je trgovanje narkoticima, autorski tim ove predstave ne nastoji da je skriva pod tepih. Naprotiv scenski naglašavajući unutrašnje karaktere likova nastoji samo da opravda takav čin opštim siromaštvom koje je prouzrokovala korupcija i kriminal prisutni u nosiocima vlasti i odlučivanja. Nastojeći da istaklne dimenziju sažaljenja predstava Kamernog teatra ne abolira direktno nosioce radnji prodavanja narkotika od krivice, ali nastoji da makar u scenskom smislu nađe olakšavajuće okolnosti za njih koji su prisutni u ponašanju onih koji bi trebalo da su paradigma društvenog ponašanja. Predstava je svojevrsno ogledalo društva u kome vladaju nepotizam, kriminal i korupcija.

Predstava «Mirna Bosna» je na granici između fikcije i stvarnosti gdje fikciju determinišu oni koji su doveli do opšteg osiromašenja, a realnost oni koji se pokušavaju «snaći» na bilo koji način. Kroz humor i viceve na sopstveni račun, što je prisutno u predstavi, veoma je tanka ta nit između fikcije i stvarnosti. Pokazuje to da kazalište kroz ovu predstavu postaje bitan činilac veoma preciznog skeniranja fiktivaca koji one koji su realni i stvarni guraju u polje svoje odgovornosti. Zapravo nastoje promijeniti međusobne uloge. A to makar u teatru ne funkcioniše.

УМЕЋЕ СЛУШАЊА

Пише: Светислав Јованов

Фестивалу позоришта-казалишта у Брчком не присуствујем први пут, нити сам тек синоћ окусио његову специфичну атмосферу. Али, као што први сусрет са људима може да плени, али се природа те привлачности ретко одмах и анализира, тако сам се и ја тек синоћ, током фестивалске вечери која означава мој други боравак на сусретима позоришних људи из Босне и Херцеговине и Региона, приближио спознаји онога што, по мени, дефинише њихову чар. Наравно, допринела је томе и представа, ауторски пројекат Бориса Лијешевића „Чувари твог поштења“ у извођењу ансамбла Градског позоришта из Подгорице: маштовита, првично непретенциона, али жестока и свестрана вивисекција конформизма и моралне дезоријентисаности наших друштава у транзицији, која представља пун погодак селекције Алмира Башовића. Такође, томе сигурно доприноси богат програм пропратних манифестација, које су усмерене на разноврсне сегменте позоришних делатника. И, можда у највећој мери, допринос особености позоришне атмосфере Брчког дају разговори непосредно после представа: иссрпни, неусиљени, отворени, али и обожени уважавањем стваралаца које никада није сведено на обожавање. Има и других фестивала позоришта, на којима сам видео можда и више стручњачких реплика приликом таквих разговора. Има, неретко, и (често и инцидентних) сукобљавања мишљења, према којима се некоме ове брчанске повремене полемике могу учинити благима. Али, овде постоји нешто што је, барем за мене, далеко драгоценје. Реч је о уметности слушања – способности и спремности да се уистину разговара, и да се онај Други, који говори, не само саслуша, него и заиста чује. По томе су брчански позоришни разговори један драгоценји, додатни вид прожимања театра и живота, прожимања током којих нико не губи. А ако се нешто нарочито и не добије, остаје нам чар разговора.

DVOSTRUKI KONTINUITET I „RIJEĆI“

Srdjan Vukadinović

Uobičajno je postalo da se u okviru Susreta pozorišta / kazališta predstave dva dvobroja časopisa „Riječi“. To je već prepoznatljivo obilježje pratećih programa ovog Festivala od 2009. godine. Činilo je to sa jedne strane određenu specifičnost jer je malo kazališnih festivala koji se u svom sadejstvu vezuju za časopis koji tretira teme iz književnosti, kulture i društva. A s druge strane tvorilo je to kulturoške sadržaje Brčko distrikta punijim, jer je sve što se dešava u širem spektru aktivnosti bilo konzervirano među korice časopisa. Odnosno, ostajalo je zapisano i pohranjeno negdje u nekim pisanim formama koje su doživjele i štampane produkcije.

Od XXXIV Susreta pozorišta / kazališta u Brčkom, odnosno od 2017. godine, dešavaju se dvije bitne promjene u izdavačkom poduhvatu nečega što se zove časopis „Riječi“. Prva bitna promjena je to što časopis više ne nosi naziv „Riječ“, nego „Rijeći“ A druga bitna promjena je izdavač časopisa. Kada je riječ o prvoj promjeni časopis „Riječi“, zapravo, nastavlja kontinuitet istoimenog časopisa koji je izlazio u razdoblju od 1972. do 1990. godine. U tom periodu izšlo je 17 (sedamnaest) brojeva „Riječi“. Ratna dekonstrukcija bosanskohercegovačkog društva je dovela do toga da potpuno zamre rad i izlaženje pomenutog časopisa. Nešto slično kao što se to desilo i sa Susretima pozorišta / kazališta BiH, koji su imali prekid u organizovanju od 1991. do 2002. godine. Pet godina poslije obnavljanja Susreta i organizovanja XIX brčanskog festivala pokreće se časopis „Riječi“, koji je izlazio deset godina (2007 -2016). Na XXXIV Susretima pozorišta / kazališta pojavio se prvi dvobroj (01-02), u prvoj godini izlaženja. Druga bitna promjena je izdavač. Prvi dvobroj kontinuiteta izlaženja „Riječi“ izdali su Vlada Brčko distrikta BiH – Odjel za privredni razvoj, sport i kulturu i UG AD HOC teatar. Iako se pomenuti izdavači pominju u prvom dvobroju tzv. konkurs za priključenje novih izdavača ili nakladnika je otvoren i sigurno je da će on pretrpjeti izmjene u narednom periodu.

Promjene imena i izdavača su nešto što je bitno obilježilo izlaženje prvog dvobroja u novoj seriji.

Sadržaj i uređivačka concepcija ovog dvobroja su prepoznatljivi još od ranije. Tu je uvijek nešto što je aktuelno na mnogo širem nivou od onog regionalnog. Tako je u dvobroju 01-02 je poezija Boba Dilana, dobitnika Nobelove nagrade za književnost, kao i neki segmenti stvaralaštva Činua Ačebea i Herberta Rida. Posebno zanimljivo je poglavje o Pjeru Burdijeu, kao sociologu kulture i njegovom tumačenju kulturnog kapitala i fenomena sociologije televizije. Naravno, tu su i segmenti o drami i teatru, kao nezaobilazni kada je ovaj časopis u pitanju. Tu je i mnoštvo segmenata književnosti (proza,

poezija, eseji, putopisi, dječja književnost i dr.). I ono što je specifikum i što treba da bude osobnost časopisa je predstavljanje lokalnog – brčanskog stvaralaštva i autora koji u ovom ambijentu djeluju.

Sa dvobrojem 01-02 i 2017-om godinom izdavanja časopisa „Riječi“ započinje nova stranica u istoriji časopisnog izdavaštva u Brčko distriktu. Prve neophodne stvari koje je potrebno uraditi i koji svi moderni časopisi, a „Riječi“ po svojoj uređivačkoj i sadržinskoj strukturi to jesu, trebaju da imaju je uvrštavanje u bazu CEEOL i obezbjedjivanje CIP-a. Bez toga ne može biti savremenog i modernog čaopisa koji pretende da zauzme bitno mjesto u regionu južnoslovenskog areala kada su u pitanju kulturno umjetnički tekstovi. Pored toga osiguranje i praktikovanje redovnosti u izlaženju, makar dva puta u toku godine, je nešto bez čega nije moguće zamisliti ozbiljniji časopis. Na taj način časopis „Riječi“ postaje izdavačko glasilo dvostrukog kontinuiteta. Na jednoj strani je uspostava kontinuiteta sa istoimenim časopisom koji je prestao sa izlaženjem prije više od dvije i po decenije. A na drugoj strani je kontinuitet izlaženja sa Susretima pozorišta / kazališta u Brčkom. Tim više obaveza ovog časopisa u objavljinju kvalitetnih tekstova u obimu od 499 strana plus jedna prazna za bilješke, kao što je slučaj sa prvim dvobrojem, je nužnost i specifičnost koja se ne ismije izbjegći niti zanemariti.

Svaki naredni izlazak novog dvobroja „Riječi“ biće radost i praznik za one koji baštine kulturološke vrednote koje će se pojavljivati među njegovim koricama. Tim više pred izdavačima časopisa i redakcijom stoji velika odgovornost za ono što će se ponuditi na njegovim stranicama. Zbog toga izdavački i uređivački trud treba da budu uvijek isti. A to je da objavljeni članci i drugi tekstovi budu zanimljivi i smisleni. Da budu utemeljeni u stručnim i naučno istraživačkim naporima da se bude sadržajan i uvijek korak ispred u kvalitativnoj ravni od onoga prethodnoga što je objavljeno. Na taj način se promovišu i časopis i njegovi izdavači.

АМАТЕРСКО ПОЗОРИШТЕ „ВАСО ПЕЛАГИЋ“: ЉУБАВ БЕЗ ХЛЕБА

Пише: Предраг Нешовић

Аматер (*мушки род*) Од латинске речи *amō*, *amare* што значи волети, тако да у дословном преводу значи љубитељ; (fr. *Amateur*: који воли) особа која се бави неком делатношћу без намере стицања материјалне користи, из љубави, а не професионално; љубитељ. Реч се обично користи за оне делатности које се могу обављати и професионално.

Аматеризам (франц. *amateurisme*, од *amateur*: љубитељ), бављење спортом, књижевношћу, неком уметношћу или којим другим послом непрофесионално и бесплатно, из љубави, забаве или због извесног смисла за тај посао.

ИСТОРИЈА сваке културе била би другачија, што значи сиромашнија, ако бисмо изоставили културни аматеризам. Учешће аматера у укупним културним достигнућима једне средине веома је значајно. Аматеризам - то је особена хроника о одушевљеном стваралаштву у свим подручјима културе и уметности. Зато аматеризам, као чин слободног избора и креативног потврђивања појединача и група у друштву, као став према животу, заслужује најширу пажњу историчара и социолога културе, поготово стога што се у оквирима аматерског покрета налазио и налази велики број изразитих талената. У том смислу, културни аматеризам не исказује се као засебан и себи довољан културни активитет, већ као комплементарна делатност која налази своје место уз професионализам и представља драгоцен извор стваралаčких снага културе и уметности уопште.

За историчара аматеризма, тек у 19. веку створени су услови за несметан развој културе, у коју се укључују и аматери. Аматерске активности ослањају се на аутентичне изворе народне културе и стваралаштва. Ствара се широк круг будућих стваралаца.

Успони и падови аматеризма могу остати забележени или непримећени од савременика, али и бити нетачно протумачени и неправедно заборављени. Аматеризам често остаје само у памћењу слушалаца и у мало забележених речи. Текстови о наступањима аматера једини су доказ њиховог рада. Они су, међутим, својом делатношћу и доприносима учинили много више – показали су се неопходним и драгоценим у српској култури.

Иако је аматеризам у култури декларативно признат као значајна друштвена вредност, ко жели њиме да се бави мора дубоко да завуче руку у сопствени цеп.

Позоришни аматеризам организовано се негује од пре много столећа у окриљу кровних културних организација које и данас надзиру рад више од стотину сеоских и градских аматерских дружина и приређују годишње позоришне аматерске смотре такмичарског карактера. У многим је срединама још увек једина замена за делатност сталних професионалних позоришних ансамбала те, неретко, и драгоцен фактор позоришне ревитализације. Касних 1970-их и 1980-их у оквиру позоришног аматеризма настају многе алтернативне дружине које стичу и међународни углед.

Упркос тешкоћама, АП „Васо Пелагић из Брчког је стекло репутацију квалитетног театра, са богатим репертоаром и продукцијом од неколико премијера годишње. То је утицало и на нашу жељу да се стално сећамо тог плодног колективе. Овога пута покушајмо да се сетимо и побројимо оно за шта се сваки позоришни стваралац труди: освојене награде на престижним Фестивалима.

ФЕСТИВАЛИ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ НА КОЈИМА ЈЕ УЧЕСТВОВАЛО АМАТЕРСКО ПОЗОРИШТЕ „ВАСО ПЕЛАГИЋ“ – БРЧКО, СА СВОЈИМ ПРЕДСТАВАМА

III ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА БиХ, 10 – 10. VI 1961, ВИСОКО, (8 позоришта у конкуренцији)

Волфганг Борхет – **Вани, пред вратима**

Награде:

Представа проглашена најбољом у селекцији на Фестивалу.

Драгомир Пајић награђен првом наградом за епизодну улогу.

Шухрета Мехић и Миленко Видовић добили ангажман у Народном позоришту у Тузли.

Драмска секција КУД-а добила статус Аматерског позоришта „Васо Пелагић“ – Брчко, децембра 1961. г.

IV ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА БиХ, 20. – 29. VI 1962, ТЕШАЊ, (9 позоришта у конкуренцији)

Александар Обреновић – **Клим–Клем**

Награде:

Најбоља представа: учешће на Фестивалу драмских

аматера Југославије (ФДАЈ) на Хвару.
Награда за режију: Мухамед Мехмедовић.

**V ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА
БиХ, 20. – 30. VI 1963, БРЧКО,** (10 позоришта у конкуренцији)

Ото Бихаљи Мерин – **Невидљива капија**

Награде:

За глуму – Шухрета Мехић.
За епизодну улогу – Хрусто Беговић.
За дикцију – Хрусто Беговић.
За режију – Мухамед Мехмедовић.

**VI ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА
БиХ, 19. – 30. VI 1964, БИЈЕЉИНА,** (11 позоришта у конкуренцији)

Александар Обрадовић – Ђорђе Лебовић – **Циркус**

Награде:

За глумачко остварење – Ђордано Пелајић.
За сценографију – Мухамед Мехмедовић.
Посебна награда за режију – Мухамед Мехмедовић.

**VII ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА
БиХ, 20. VI – 1. VII 1965, ТЕШАЊ,** (12 позоришта у конкуренцији)

Ђорђе Лебовић – **Гротеске**

**VIII ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА
БиХ, 11. – 20. VI 1966, БУГОЈНО,** (10 позоришта у конкуренцији)

Расим Филиповић – **Мошћенице, вodo племенита**

**IX ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА
БиХ, 17. – 25. VI 1967, ДЕРВЕНТА,** (9 позоришта у конкуренцији)

Дервиш Сушић – **Не чекајући Мијата**

Награде:

Друго место у конкуренцији – учешће на „Вечерима братства“ у Призрену.
Награда за глумачко остварење: Шухрета Мехић,
Ресул Бечић и Драган Радаковић

**X ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА
БиХ, 12. – 23. VI 1968, ТРАВНИК,** (12 позоришта у конкуренцији)

Ирвин Шо – **Покопајмо мртве**

**XI ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА
БиХ, 13. – 22. VI 1969. БИЈЕЉИНА,** (11 позоришта у конкуренцији)

Дервиш Сушић – **Јесењи цват**

Награде:

Друго место у конкуренцији – учешће на „Вечерима братства“ у Призрену.
Награда за глумачко остварење: Хрусто Беговић и
Марко Филиповић.

**XII ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА
БиХ, 19. – 28. VI 1970, ДЕРВЕНТА,** (11 позоришта у конкуренцији)

Поклен Батист де Молијер – **Школа за жене**

XIII ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА

БиХ, 25. V – 3. VI 1971, ТЕШАЊ, (10 позоришта у конкуренцији)
Бранко Ђопић – **Доживљаји Николетине Бурсаћа**

XIV ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА

БиХ, 24. V – 4. VI 1972, КОЊИЦ, (13 позоришта у конкуренцији)
Родольуб Чолаковић – **Кућа оплакана**

XV ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА

БиХ, 24. V – 6. VI 1973, ТРАВНИК, (11 позоришта у конкуренцији)
Мирослав Јанчић – **Ко жив, ко мртав**

Награде:

Похвала за глумачко остварење: Ресул Бечић и Љубиша Јовић.

XVI ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА

БиХ, 25. V – 4. VI 1974, БРЧКО, (12 позоришта у конкуренцији)
Перо Будак – **Заборављени**

XVII ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА

БиХ, 23. V – 6. VII 1975, КОЊИЦ, (15 позоришта у конкуренцији)
Гиљерме Фигејредо – **Лисица и грозд**

XVIII ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА

БиХ, 21. – 30. V 1976, СРБАЦ, (12 позоришта у конкуренцији)
Артур Милер – **Сви моји синови**

Награде:

За глумачко остварење: Фарук Пекић.

XIX ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА

БиХ, 20. V – 3. VI 1977, ЖИВИНИЦЕ
Иво Брешан – **Незапамћена представа Хамлета из Мрдуше Доње**

XX ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА

БиХ, 13. – 27. В 1978, БАНОВИЋИ
Аматерско позориште „Васо Пелагић“ Брчко није учествовало на Фестивалу.
(Чланови Аматерског позоришта извели су премијерно веома добру представу „Госпођа Министарка“ Бранислава Нушића у режији Спасоја Митрића, са Иванком Сењић у главној улози.)

XXI ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА

БиХ, 26. – 31. V 1979, ГРАЧАНИЦА, (16 позоришта у конкуренцији)
Михајло Лалић „Прамен таме“

Награде:

За глумачко остварење: Љубиша Јовић.

XXII ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА

БиХ, 29. V – 17. VI 1980, ВЛАСЕНИЦА (17 позо-

ришта у конкуренцији)

Александар Обреновић – Клим–Клем

Награде:

Диплома за глумачко остварење: Ресул Бечић.

XXIII ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА

БиХ, 26. V – 3. VI 1981, БУГОЈНО, (20 позоришта у конкуренцији)

Јован Стерија Поповић – **Покондирена тиква**

Награде:

За главну женску улогу – Љубица Хорват

XXIV ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА

БиХ, 26. V – 2. VI 1982, ТЕШАЊ, (20 позоришта у конкуренцији)

Фадил Хаџић – **Чешаљ**

XXV ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА

БиХ, 6. – 11. V 1983, МРКОЊИЋ ГРАД, (23 позоришта у конкуренцији)

Новица Савић – **Споменик за друга Данила**

XXVI ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА

БиХ, 12. – 22. V 1984, БУГОЈНО, (21 позориште у конкуренцији)

Душан Ковачевић – **Балкански шпијун**

Награде:

За глумачко остварење: Љубиша Јовић и Марко Филиповић

XXVII ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА

БиХ, 11. – 31. V 1985, ВЛАСЕНИЦА, (24 позоришта у конкуренцији)

Фадил Хаџић – **Господа и другови**

Награде:

За глумачка остварења: Азра Мухаремагић и Хрсто Беговић

XXVIII ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА **БиХ, 14. V – 27. В – 1. VI 1986, ЖИВИНИЦЕ** (23 позоришта у конкуренцији)

Тоне Партилич – **Мој тата, социјалистички кулак**
Награде:

За глумачко остварење: Азра Мухаремагић.

XXIX ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА

БиХ, 14. – 21. В 1987, СРБАЦ (19 позоришта у конкуренцији)

Иво Брешан – **Хидроцентрала у Сухом долу**

Награде:

За глумачко остварење: Љубица Хорват.

Посебна похвала за плакат представе: Петар Кнежевић.

XXX ФЕСТИВАЛ АМАТЕРСКИХ ПОЗОРИШТА

БиХ, 21. V – 2. VI 1988, ТЕШАЊ, (14 позоришта у конкуренцији)

Душан Ковачевић „, Клаустрофобична комедија“

Награде:

Друго мјесто за представу – учешће на „Вечерима Братства“ у Призрену.

За глумачко остварење: Азра Мухаремагић.

Као што и ЗНАМО, ови су фестивали сајајно дугом традицијом. Започети су са идејом да се младим уметницима пружи прилика да свој таленат поделе са другима. Они нису само „још један у низу“ такмичарских фестивала који служе за поделу „неких“ награда, овде се стварају пријатељске везе, велика дела и салве осмеха, суза и аплауза. На њима се показују невероватне жеље сваког учесника да публици подари сваку искру свог бића кроз креацију свог лика. Једино „аматерско“ што се уочава на овде јесте само назив, али сви његови учесници и те како не заслужују тај назив.

Сваког дана публику очекује потпуно нова и невероватна позоришна трупа, која уз помоћ „штапа и канапа“ ствара нека од највећих дела позоришне историје. Ово су млади борци за културу који су неуморни у константној борби са „улицом“. Они су своје „уточиште“ нашли на даскама које живот значе и сада ту своју љубав несебично деле са драгом публиком. То време које проведу на сцени исцрпи сваки атом снаге из њих али осмеси и аплаузи публике након одигране представе упумпа нови ваздух у њихова „плућа“ и даје им снагу да своју „борбу“ наставе даље.

Зато се сва Аматерска позоришта боре да залуже одлазак на Фестивал и својим присуством покажу да њихова борба за културу и ширење правих вредности није узалудна.

АМАТЕРСКО ПОЗОРИШТЕ „ВАСО ПЕЛАГИЋ“ из Брчког у својој богатој историји је небројено пута било изабрано и наступало на таквим фестивалима. А успех је увек и редовно био крунисан са једном или са више награда. У овом раду скрећем пажњу на тај период. Знам да ово није у потпуности све, знам да је било још награда, али околности ми не дозвољавају – ратни вихор 90-тих је уништио документацију о делатности. На срећу не мањка сећање данас виталних чланова Позоришта. Велики напор њихов је данас да реконструишу што тачније све успехе овог колективе. Ја сам уз њих својом подршком (и знањем) да не посустану.

TIHI, KUĆNI OBRT ZA PREŽIVLJAVANJE

Piše: Mladen Bićanić

Predstavu „Mirna Bosna“, sarajevskog Kamernog teatra 55, izvedenu treće natjecateljske večeri 34. Susreta kazališta / pozorišta u Brčkom potpisuju dva mlada čovjeka kojima je to prvi angažman u nekom profesionalnom teatru: Boris Lalić, kome je to ujedno dramski prvijenac, mada iza sebe ima i četiri knjige pripovjedne proze i Saša Peševski, redatelj, koji se profesionalno bavi režijom i montažom, a amaterski filmom, pisanjem, slikarstvom, street – artom i muzikom. „Mirna Bosna“, praizvedena u martu ove godine, do sada je obišla sve relevantne kazališne festivale u Bosni i Hercegovini – Zenicu, Jajce, MESS u Sarajevu – otisnula se i van njenih granica i, slobodno se može reći, a to se potvrdilo i u Brčkom, osvojila publiku. Zasluga je to, neosporno, izvanrednog, malog ali odabranog, četveročlanog glumačkog ansambla: Feda Štukan, u roli naoko grubog i neotesanog, u zbilji tankočutnog i nježnog Rize, Davor Golubović, jurodivi Boki, Vanesa Glodo i Gordana Boban, njihove sestre, komšinice, zrcalo svijeta u kojem živimo, u ulogama primarno napisanim također za muške likove no sretnom odlukom režije prebačene u ženski milje – britko, duhovito i sočno napisan dramski predložak oživotvoraju u pravom smislu te riječi od prve do posljednje, devedesete minute tog scenskog igrokaza na rubu komedije, vodvilja i sitcoma, ali uvijek s mjerom, oprezom i u granicama dobro skrojenog kazališnog komada.

Predstava nas uvodi, scenom ručka, u život dvije obitelji koje gotovo da su jedna, dva brata i njihove sestre naši su sugrađani, žive životom ljudi na granici preživljavanja, siromaštvo je njihovo prirodno okruženje, izlaz će se potražiti u neobičnom kućnom obrtu, preprodaji a potom i uzgoju marihuane. To je njihov upad u toliko žuđeni „američki san“, ništa više nije isto: na meniju nije više vječna kalja s pilećim vratovima od koje su svi već „prekaljeni“, ulazi se na velika vrata u potrošačko društvo, mijenjaju se svakodnevne navike, siromaštvo je zaboravljen. No ostaje gorak i jedak prizvuk iz prvog dijela predstave kada se eksplicira njihov bijedan život, kada nam upućuju riječi prijekora da su oni „očajnici koji rade očajnu stvar koji su siromašni već 20 godina i siti su svega,“ – to priklanjanje poslovima s lakinim drogama oni ne vide kao kriminalnu rabotu no kao jedini izlaz kojim će se uputiti prema životu dostoјnom čovjeka. Kaže Saša Peševski: „Nestali su poštenje i čast, nastali laž i licemjerje. Ali usprkos svemu preživljavamo. U svakoj većoj krizi pokazivali smo solidarnost. Ako je društvo tijelo, onda nam je ostala duša, ali nam je organizam nefunkcionalan i to na apsurdan način. „A Boris Lalić dodaje: „Ja mislim da je pisanje, generalno, egoističan i narcisoidan posao, i normalno je to, kad sam se toliko

namučio oko toga i onda čuo da Sale hoće nešto da mijenja, prva reakcija je bila – ajaooj!, a onda skontam, hej, nisi sam, nije ovo proza... to je teatar. I ispalо je bolje.“

Ispalo je, zapravo, puno bolje nego što se moglo i očekivati. I to na, najmanje, tri razine: kao sitcom, po strukturi, obratima, situacijama i toj uronjenosti u jedan lokalni kolorit koji opet ne preza od univerzalnosti. Druga je jezična, uronjenost u jezične kalambure, duhovitost koja iz toga proizlazi, igra riječima i varijacije kojima tekst obiluje, on je njima odista „prekaljen „. I ta treća razina koja se prepoznaje u raznovrsnosti žanrova, metoda i postupaka srodnih crnoj komediji, tetruapsurda, grotesci, to jeste, u punom smislu, kako to autori točno nazivaju „komedija preživljavanja,.. I sve se te tri razine, sve te tri ravni čitanja međusobno se stalno prepliću kroz izvanredno pogodenu glumačku igru, tvoreći od „Mirne Bosne, predstavu koju nije teško prigrlići i zavoljeti.

ОТВАРАЊЕ ПОЉА СЛОБОДЕ

Пише: Наташа Гвозденовић

Представу "Мирна Босна" Бориса Лалића у режији Саше Пешевског у извођењу сарајевског Камерног театра гледали смо треће фестивалске вечери.

Глумци Феђа Штукан, Ванеса Глођо, Гордана Бобан и Давор Голубовић донели су нам игру добро усклађену, тимску у најбољем смислу те речи. Свако свој лик креира живо, са пуно спонтаности, духовито у правој мери.

Две сестре и два брата су наши јунаци. Две породице. Комшилук. Ризо Солић има 40 година, незапослен је и живи са старијом сестром Шапком која га је одгојила пошто су им родитељи рано умрли. У комшилуку су им Алекса Алексић и њен млађи брат Боки који је младић са специјалним потребама, по-мало јуродив, а сестра о њему брине. Породице припадају социјалној маргини, но у њима још увек тиња дух који их жели извући из беде. Они живе оно што живи већина становништва на просторима бивше Југославије - гетоизиран живот. Изоловано, без праве прилике за пристојан живот. Елем, они добијају прилику да се извуку из таворења када Ризо реши да почну да дилују марихуану та авантура им најзад доноси бољи живот, онај достојан живљења и пружа им прилику да испуне своје снове.

Након представе писац Борис Лалић наглашава да његова драма упориште налази у стварности. Ликови су грађени тако да су близки свима нама који делимо ову транзицијску стварност. Лако се идентификовати са причом у којој је човек кадар створити простор

за испуњење жеља. Има ту фине чежње и оштраг хумора.

Марихуана коју писац узима као моћно оружје које избавља наше јунаке из беде јесте симбол изменењих стања свести која се друштвено разменjuју и представљају поље слободе у којем се сме бити другачији у друштву.

Редитељ Саша Пешевски каже да се "Мирна Босна" налази на граници изменеју криминала и поштења, изменеју трагедије и комедије, а да је најбоље описује поднаслов "комедија преживљавања". Он смешта драму у тај међупростор негде изменеју светова, режија је фокусирана на игру, окретна, попут музике у представи - редитељ негде смело цезира комад. Акценат ставља на игру. Драматургија Ведрана Фрајковића је прецизна и без ичег сувишног што би теретило представу.

Сценографија Адисе Ватреш Селимовић је врло једноставна и ефектна - све се дешава за једним столом, сто је место окупљања, а овај је неми сведок беде и успона наших јунака.

"Мирна Босна" је, како је напоменуо селектор Алмир Башовић након представе, комад о емпатији.

Пред нама се отвара поље у којој несметано делују кроз наше јунаке емпатија, подршка и солидарност. Нужне и заборављене сile. Фино указивање ове представе на управо те вредности јесте једна од њених драгоцености. Представа је позив да се буде другачији, подсећа нас да су могуће друге реалности. Указивање на то и јесте задатак уметности.

O jednom porodičnom biznisu

Piše: Elvis Ljaljić

Predstava *Mirna Bosna* Kamernog teatra 55 nastala je kao rezultat saradnje dva mlada autora i nova glasa u bosanskohercegovačkom pozorišnom životu, Saše Peševskog i Borisa Lalića. Sudbina jedne porodice, čiji teret svakodnevne neimaštine, očaja i beznađa autori dovode do krajnjih granica, obrađena je, a što je posebno važno naglasiti s obzirom da su u pitanju mlađi autori, dosta zrelo, sa osjećajem za mjeru i sa tačnim naglašavanjima onoga što je važno.

Lalićev humor, koji je već postao prepoznatljiv u njegovoj prozi, fino se prelio i u dramu. Uz to, poznавanje forme za koju se odlučio i koju je iskoristio za *Mirnu Bosnu*, doveo je do toga da je ovaj komad bude doista dostojan iganja i u Kamernom teatru 55 ali i da posjeduje kvalitet da bude odabran i za Susrete pozorišta/kazališta u Brčkom. Ta fina sinergija između reditelja i pisca se prenijela i na glumačku igru, pa je ona bila ujednačena, uvjerljiva, sa dosta malih glumačkih bravura, i svakim igranjem sve uvjerljivija i bolja. Dokazana glumačka ekipa (Gordana Boban, Vanesa Glodo i Feđa Štukan) i mlađi Davor Golubović na sceni su funkcionalisali onako kako i treba – fina, odmjerena igra, saradnja sa partnerom, i potpuno razumijevanje onoga što se igra.

Mirna Bosna bavi se porodicom, odnosno njenim ostacima, koje na okupu, drži i njihov loš, gotovo

nepromjenjiv socijalni status, njihova gotovo zacementirana pozicija na margini društva. Likovi su osuđeni jedni na druge, njihov već spomenuti socijalni položaj im ograničava mogućnost sretanja novih ljudi i bilo kakvu promjenu. Ipak, i na taj način okupljeni, oni funkcioniraju kao porodica, makar i kao njena parodija, u pozitivnom smislu rečeno. Porodični odnosi omogućavaju pokretanje i razvijanje posla, koji pokreće sve one promjene koje vidimo kod likova, u njihovim međusobnim odnosima, u odnosu prema svijetu i svijetu prema njima.

Iako je *Mirna Bosna* predstava koja se igra na kamernoj sceni, prilagođavanje sceni u Brčkom izvedeno je uspješno, glumci su se snašli sjajno, pa nije izgubljeno gotovo ništa od onih kvaliteta koje ova predstava inače ima. Ono što je izgubljeno, zamijenjeno je novim kvalitetama, i to prije svega zahvaljujući glumačkoj inteligenciji i osjećaju. Ovo je jedna od onih predstava koje vremenom rastu, koja svakim igranjem postaje bolja, i koju ćemo sigurno moći još dugo gledati na repertoaru Kamernog teatra 55.

Mirna Bosna je komedija, ali ona čiji rezultati nije smijeh proizašao iz superiornosti onih koji gledaju, već onaj spoznajni, gorki smijeh, a takvog smijeha nam doista nedostaje.

Razgovarala: Sanita Jerković Ibrahimović

PUBLICI SMO SMJEŠNI IZ TOG RAZLOGA ŠTO SMO ISTINITI

Vanesa Glodo, glumica

I večeras je publika, treći večer za redom XXXIV Susreta, imala priliku da vidi još jednu sliku današnjeg života. Nezaposlenost i siromaštvo, ili kriminal koji može donijeti bolji život. Šta izabrat?

Dobro ste rekli, ova predstava je slika današnjeg života. Ljudi se dovijaju, ne znaju šta i kako da urade da bi im bilo bolje. Izgleda jako teško, kao Šapki. Svi se snašli, a ti ne možeš. Nije lako, treba puno volje kad te sistem ne podržava, sam ne možeš ništa. Ona bere neke ljekovite trave i prodaje ih kao čajeve. Pročitala je knjigu, naučila o travama i bukvalno ih prodaje. Od tога živi sa bratom u podrumskom stanu na Alipašinom (naselje), koji je vrlo mali i neuslovan.

Šapka je jedini lik koja se odupirala bratovoj ideji da je izlaz za bolji život početi se baviti kriminalom. Zašto, zbog straha da bi mogla upasti u nevolju ili da zaštitи brata koji je i predložio posao sa „travom“ (marihuana)?

Apsolutno da bi zaštitila brata, a očito je i da ona nikada nije radila ništa nepošteno. Ona je žensko i mogla je smisliti nešto drugo. Ali nije htjela to da radi zbog brata, a i stvarno vjeruje u tu čestitost. Ona je iz bivše Jugoslavije, vjerovala je u pionire, otac i majka su joj časno radili i od firme su dobili taj stan na korištenje koji nikada nisu kupili. To su ti životi i te ideologije koje, sad u ovom vremenu, ne funkcionišu. Jednostavno je sadašnje vrijeme toliko nepošteno i loše da to više ne piće vode. Ta fraza „radi dobro i bićeš nagrađen“, više nije u funkciji. Danas moraš biti snalažljiv, prepreden.

Biti nepošten?

Pa prelazimo iz jednog sistema u drugi 225 godina.

Nismo ni u privatnom sektoru, ni u socijalističkom, ni komunističkom režimu, tako da nismo prisjeli nigdje i to se jako osjeti. Privatnici nisu tu da prave neke vrhunske firme, već se dogodi zloupotreba radnika. U socijalizmu je radnik bio poštivan, a sada toga više nema. I ona zna to neko prošlo vrijeme kroz roditelje i sebe, a isto tako vidi i kako je sada.

Da li je normalno da publika smijehom reaguje na životnu tragediju koja nas je zadesila?

Jeste, jer se ljudi smiju istini i tome što se prepoznaju. Ovo nije smiješno kao komedija u smislu Čarli Čaplina. Ovo je baš istina i mi uopšte ne želimo biti smiješni, ali smo smiješni iz razloga što smo istiniti. Smijemo se našoj sopstvenoj istini.

Igrali ste mnogo pozorišnih i filmskih, ali i uloga u serijama. Kako biste ocijenili ulogu Šapke?

Svaka nova uloga je izazov. Ono što mi je ovdje drago je to što sam imala sreću, a što je ogromno zadovoljstvo, sa dobrim glumcima biti na sceni. Ova uloga je, iskreno da kažem pošto se uvijek šalim, tražila muškarca. Onda sam ja, koja svojom konstitucijom uopšte nemam muških hormona, tražila u sebi tog muškarca. Tu ženu koja bukvalno „češe jaja“ dok živi jer joj je to jedini način da opstane. Možeš biti žensko bez zaštite i znati kakav te život očekuje ili biti kao muško. Tako da je Šapka izabrala da bude kao muško da bi ostala poštena, čestita, da bi se posvetila bratu jer je preuzela od oca i majke odgovornost za njega. Zapustila se kao žensko i pretvorila u Virdžinu, zapravo crnogorsku ženu-muškarca. Zato često dok glumim izbacujem bradu kao muško jer je ona sva u muškoj energiji.

Predstava nam je još više dočarala stvarni svijet tako što ste nam u publiku slali mirise hrane.

To je bio i cilj, to smo i željeli. U Sarajevu je to još funkcionalnije zato što je to predstava za kamerni teatar. Nekad se brinem da li su ljudi osjetili sve čari predstave kada je ova vrsta talijanske scene. Ali mislim da smo uspjeli u tome da predstava ne izgubi svoju osnovnu boju, da je sve večeras dobro prošlo.

U Brčkom niste prvi put, poznajete publiku.

Publika je sjajna. Ovdje publika voli pozorište i to je ogromna radost. Fantastično čuju, fantastično vide. Tako su dobro prepoznавали neke stvari. Glumac uvijek proba nešto novo. Ja pogotovo volim da radim improvizaciju kao i svi ovdje glumci jer volimo glumu. Najveća je radost kad možemo da probamo nešto novo. Tako da sam ovdje na nekim mjestima radila nešto novo, okuražila sam se jer sam vidjela da su ljudi fantastično reagovali i pametno pratili predstavu.

RAZBIJANJE TABUA KROZ DRAMSKO IŠČITAVANJE DISPERZIJE DRUŠTVA

Piše: Suvad Alagić

Deficit savremenog domaćeg dramskog teksta višegodišnja je teatarska značajka, koja se ne može opravdati samo entropijom svih društvenih vrijednosti u Bosni i Hercegovini, ali i u svim zemljama ex-Jugoslavije. Razloga za to je i previše, ali zanimljivo je bilo regovanje prije nekoliko godina na regionalnom Festivalu teatra u Brčkom. Jedan nagrađeni autor za domaći dramski tekst, a njegovanje domaćeg dramskog teksta je jedna od odlika Sureta BH- pozorišta/ kazališta u Brčkom, je na pitanje „zašto ovako kratak dramski tekst kad je tu još bilo prostora da se dopišu i likovi, i radnja i cijela dramska priča...?“, ironično i sa smiješkom kazao: „Koliko para, koliko muzike“. Naravno, da se za dobar dramski tekst očekuje i nešto novca, nešto materijalne potpore, ali to je samo bio odgovor zvani vrh ledenog brijege u kojeg se bio pretvorio domaći dramski pisac. Jer, pozorište je magija, pozorište je čarolija, pozorište je najozbiljnija, najvažnija i največnija od svih umjetnosti, pozorište je prije i iznad svega - ljubav koja uvijek mora izaći vani da bi nagovijestila i opečatila javnošću svoju unutrašnjost.

Uvodeći nas u dramsko-umjetnički siže komada „Mirna Bosna“, autor drame Boris Lalić je vispreno, kratko i snažno primijetio:

„U društvu u kojem vlada kriminal, u kojem se posao ne može dobiti na pošten način, gdje ljudi ne žive, nego preživljavaju, a pri tome su vrlo kreativni, pronicljivi i duhoviti, želim napraviti predstavu koja će biti njegovo ogledalo. Pričajući priču o dvije socijalno ugrožene porodice koje se spajaju u jednu, da bi preživjele, na način kojim se preživljavalо u ratu, želim da preispitam mir u kojem sada živimo, te se predstava, između ostalog, zbog toga zove ‘Mirna Bosna’.“

„Mirna Bosna“ se nalazi na granici između kriminala i poštenja, na granici između tragedije i komedije, te je zbog toga najbolje opisuje podnaslov drame – Komedija preživljavanja, koju je na svijet donio Boris Lalić s Alipašinog polja. Na svijet donijete porodice Šabić i Aleksić su klasični predstavnici svih ljudi u ovom društvu, koji se na sve moguće načine snalaze ne bi li preživjeli i pri tome gledalac ne zna da li bi plakao od smijeha ili samo plakao.

Nakon igranja predstave u okviru takmičarskog dijela XXXIV Festivala drame u Brčkom održan je Okrugli sto kojeg moderira Dževdet Tuzlić.

Dr. Almir Bašović, selektor Susreta: „Svako društvo, pa i građansko, mora živjeti od nekog okvira - jedan su uzor, drugo su tabui, ono što se ne smije. Evo smo večeras imali priliku vidjeti problematičnost jednog tabua u građanskom društvu. Dakle, priča o lakim drogama ispričana tako da dovede taj tabu u pitanje, da postavi u pitanje naš odnos prema nekim ljudima sa dna socijalno-ekonomskе ljestvice. Tekst je, po mom skromnom sudu, dobar u svojoj nepretencioznosti. Režija koja je imala puno povjerenja u glumca, sjajni glumci, i sve to ovu

predstavu čini zanimljivom. Mislim da se, ipak, ovdje radi o još ponečemu, a to je pitanje suosjećanja - da li smo u svojoj zaštiti individualizma, zapravo zaboravili na neko elementarno ljudsko suosjećanje. I zato je to predstava koja nije samo duhovita i smiješna, nego ima i neki svoj važan podtekst. Čini mi se!“

Boris Lalić: „Da kažem da sam imao neku sigurnu vjeru za vrijeme pisanja ovog teksta - i nisam baš, ali sam to radio sa sviješću i odgovornošću. Prije svega sa sviješću da ako to napravim kako treba, da će onda ona naći svoj put i da će postići, da kažemo, uspjeh kod publike. Sve vrijeme sam imao na pameti ko su ljudi koji dolaze kod nas u pozorište. Tako da sam to radio baš namjenski i imao sam neka očekivanja“.

Nikola Šimić Tonin, pisac i novinar: „Dojmila me se predstava. Uloge su svaka za sebe jedna mala studija, nešto za ne povjerovati! Ali kao književnika sve me je vrijeme pratilo, jer glumci su jednosatavno živjeli svoje uloge, što im je omogućio i tekst, i sve sam vrijeme razmišljao kako će se zatvoriti drama. Da li će skliznuti u nešto drugo, i onda sam na kraju doživio još taj potpuni doživljaj odličnosti zatvaranjem drame. Ustvari, najljepša poanta nekog književnog djela je kad se zatvori a ostane otvoreno do kraja, i ostavi se i onome koji gleda, i koji je slušao, da domišlja taj kraj. Autoru, glumcima, svima kapa do poda!“

Ratko Orozović, reditelj, kritičar, publicista: „Ja sam jednog političara pitao - kad ćete vi formirati komisiju za ispitivanje porijekla sirotinje. Jer mislim, ova vaša drama je jedna analiza siromaštva društva. I nije lokalna, ja se ne slažem sa tim da je lokalna, jako je univerzalna i na granici je komedije, ne one prizemnog humora, nego one komedije života, istinskog. I mene raduje što je mladi pisac krenuo tim putem, jer, daleko je teže pisati komediju - tragedija je svudaoko nas, ali za komediju treba imati duha i, što bi rekli muškarci - ono što imaju muškarci, pa ući u jedan porodični milje i napraviti jednu ovaku predstavu koja plijeni, ima dušu, ima nešto što se može naći u svakoj porodici, ima ovakvih likova...“

Boki je lik čiste duše i zato ga svi vole

Razgovarao: Mario Ivkić

Mladi glumac Kamernog teatra 55 iz Sarajeva, Davor Golubović, igrajući svoju drugu profesionalnu ulogu u ovom teatru, u predstavi „Mirna Bosna“, postigao je ono što nije mogao ni sanjati, izvrsnom glumom i ekspresijom na sceni, a predstavi doprinio da postane ovogodišnji hit u kazališnoj ponudi regionala. Igrao je lik hendikepiranog mladića Bokija na način da je već u prvim minutama predstave privukao simpatije publike prema tom liku. Davor Golubović je rođeni Sarajlija, star 29 godina.

Kako je raditi u Kamernom teatru 55?

Zahvalan sam svojim kolegama: Fedi Štukanu, Gordani Boban, Vanesi Glodo, direktor teatra Emiru Hadžihafizbegoviću. Oni su meni pružili priliku da budem tu, da pokažem vještine koje sam savladao na Akademiji, kojima još ovlađujem, nisam ih savladao do kraja, još radim, učim, istražujem. Ponosan sam što sam član ansambla Kamernog teatra 55. Meni se sve to izdešavalo sasvim slučajno. Ali oduvijek znam za Kamerni teatar. To je teatar u kojem svaki glumac barem jednom poželi da zaigra. Ta scena ima jednu specifičnu notu. Onako intimna i lijepa, i ljudi koji tamo rade vrlo su profesionalni i uslovi su jako dobri, pogotovo za naše standarde. Sve je na vrlo visokom profesionalnom nivou, što je meni pomoglo i omogućilo da napravim ovako dobru ulogu.

Kako ste tako vješto ovladali likom Bokija u predstavi „Mirna Bosna“ i kako ste ga, zapravo, doživjeli?

Boki je čovjek čiste duše i zato ga svi vole. Svima je drag i svi se nekako zaljube u Bokija na prvu, zato što je takav otvoren, čist, dobar... Ono što je meni bilo drago to je da publika koja nije iz BiH, to jest zaječarska publika, isto tako divno reagovala na ovaj komad. Što znači da je naša priča univerzalna, da ima vrijednost bilo gdje na ovim prostorima, da ovi problemi nisu izmišljeni, nego da su to problemi koji trenutno muče ljude na našim prostorima. Besparica, to da nemaju posla, da više društvene okolnosti nisu takve da se ljudi međusobno pomažu... To je ono što muči sve ljude oko nas. One ljude iz prethodnog sistema koji su navikli da socijalni život dijele sa drugim ljudima, svoje probleme, svoju sreću, i tako. U ovom novom sistemu to ne postoji. Sada je svatko za sebe. I onda smo vidjeli u ovoj predstavi kako se snalaze oni ljudi sa nekim starim vrijednostima u novom okruženju. Ža ovakvu ulogu vrlo je lako da se sklizne u karikaturu, ali zahvaljujući mojim iskusnim kolegama ja sam to, izgleda, odradio kako treba. Kada je riječ o liku Bokija, ja sebi u zadnje vrijeme često postavljam pitanje – šta je s tim ljudima koji ne mogu sami da se snadu, šta se desi poslije s Bokijem? Mi vidimo danas kada upalimo televiziju ili internet da imamo motivacijske govore, imamo heroje, imamo one hrabre koji oru život. Zato ja stalno razmišljam o tome što je s ljudima koji nisu takvi, kojima treba ruka koja će ih negdje povesti, a puno je takvih. Mislim da je puno više takvih ljudi nego onih

Davor Golubović, glumac

snažnih pojedinaca koji idu prema vrhu. I mene muči, zapravo, to što ćemo mi sa svim ovim običnim svijetom koji ne može sam da se snade. Hoćemo li ih ostaviti da pocrkuju, ili ćemo zamoliti ove hrabre i jake da malo i njima daju života? Ili će biti toliko sebični pa da uzmu sve sebi?

Neobično je čuti da ima mladih ljudi u ovoj zemlji koji će reći da su zadovoljni kao što ste Vi?

Ja sam okružen ljudima koji se žale. Ali da vam budem iskren, od kako sam u Kamernom teatru 55 nisam imao tu nesreću da ne radim, tako da sam zadovoljan. Nisam nesretan i isfrustriran. Za glumca je najteže kad ne radi svoj posao. To je vrlo sklizak teren za sići s uma. Glumac koji ne radi je neupotrebljiv. Ali meni su se nekako stvari poredale da nisam nesretan. Nekada sam više puta razmišljao o odlasku iz ove zemlje, ali sada ne mislim da bi to bio dobar izbor. Mislim da je vrlo lijepo da svatko vidi kakav je život negdje drugo. Onda na neki način počnete cijeniti svoju sredinu. Ja mislim da je sada u našoj zemlji vrlo plodno tlo za razvoj bilo čega. Baš zbog toga što je sve srušeno i nema ničega. Što god da radite, prvi ste. Mislim da je velika prednost sada živjeti na ovim prostorima. Ovdje ljudi kada gledaju predstave, valjda zato što su u velikim problemima, imaju i jako velike katarze. Vidi se da su im velika pročišćenja kada dožive neku predstavu, zato što nisu ušuškani u životu, pa nekako uvijek jako reaguju, što je meni kao glumcu jako značajno. Zato mislim da je ovaj naš prostor odličan za baviti se glumom. Imamo s kim da komuniciramo.

Što mislite o publici u Brčkom?

Oduševila me je iskrenom reakcijom na predstavu, a oduševio me je i grad Brčko, u kojem sam prvi put i nisam očekivao da je toliki, lijep i čist grad.